

# Pristilskudd for korn og kraftfor

Teams-seminar for Norsk Bonde- og Småbrukarlag

14.3.24

Ola Fiskvik

# Tilskuddsordninger

- prisnedskrivningstilskudd for korn
- matkorntilskudd
- frakttilskudd korn
- frakttilskudd kraftfôr



# Prisnedskrivningstilskudd norsk korn

**Formålet med tilskudd til prisnedskrivning av korn er:**

- å sikre avsetning av norskprodusert korn, erter og oljefrø gjennom marknadsordninga,
- og å skrive ned prisen på råvarer til matmjøl og kraftfôr.
- For å fremje avsetninga av økologisk korn og erter, blir det der gitt høgare satsar til økologisk produksjon

(Prop. 1 S (2021-2022) fra Landbruks- og matdepartementet)

# Vilkår for tilskudd

- Prisnedskrivningstilskudd kan gis til foretak, dvs. kornkjøper, som kjøper norskprodusert korn fra produsent for videresalg eller bruk i kommersiell matmel- eller kraftfôrindustri

(jf. pristilskuddforskriften § 7 første ledd).

- Importert karboråvare er for inneværende avtaleperiode berettiget prisnedskrivningstilskudd.
- Det er **ikke** PNS på importerte proteinråvarer, for eksempel soya.

# For kornkjøpere som produserer kraftfôr er det et krav at:

(brev fra LMD datert 13. des 2007)

- kraftfôret tilbys i markedet på vanlige salgsvilkår
- en vesentlig del av kraftfôret (minimum 50 prosent) selges til foretak som selger verken har eiermessige interesser i eller driftsmessig samarbeid med, altså ikke salg som bærer preg av internomsetning.

# Det gis ikke tilskudd til:

- korn som nyttes til fremstilling av fiskefôr

(jf. pristilskuddforskriften § 7 første ledd)

- varer som eksporteres

(jf. pristilskuddforskriften § 7 første ledd)

- korn som skal anvendes til såkorn eller hjemmemaling,

jf. krav om videresalg eller anvendelse i kommersiell matmel- eller krafôrindustri, jf. pristilskuddforskriften § 7 første ledd.

# **Satser gjeldende fra 1.7.23 for prisnedskrivning av korn mm, øre per kg**

- Norsk korn 130,1
- Norsk økologisk korn 241,1
- Norske oljevekster, lupiner og åkerbønner 316,8
- Norske økologiske oljevekster, lupiner, bønner 437,8
- Norske fôrarter 203,5
- Norske økologiske fôrarter 268,5

# Prisnedskrivning sum forutsatt normal kornavling...

	<b>1000 tonn</b>	<b>Sats kr pr kg</b>	<b>Sum mill</b>
Norsk korn	1205,5	1,301	1.568
Økologisk korn	18,7	2,411	45
Oljevekster, lupiner og bønner	21,7	3,168	69
Økologiske oljevekster, lupiner og bønner	1,3	4,378	6
Forerter	7,5	2,035	15
Økologiske forerter	2,5	2,685	7
<b>SUM</b>			<b>1.710</b>



# Midlertidig prisnedskrivning for importerte karbohydratråvarer til kraftfôr

## Formål

- Tilskudd til importert karbohydratvare er et tiltak satt inn i en ekstraordinær situasjon dette avtaleåret. I sluttprotokollen er dette beskrevet som følger:
- «Avtalepartene er enige om at ordningen har vært viktig for å sikre stabile råvarepriser til kraftfôr gjennom et år med betydelig variasjon og usikkerhet i de internasjonale råvaremarkedene. Det var i jordbruksforhandlingene 2022 et viktig premiss at ordningen skulle være midlertidig. Partene har vurdert om det har vært behov for justeringer av ordningen med sikte på å unngå utilsiktede virkninger. Partene er enige om å videreføre ordningen neste avtaleår etter samme regelverk som i inneværende avtaleår. Formålet er å sikre forutsigbarhet i en fortsatt uforutsigbar situasjon med særskilt høye priser på enkelte råvarer og svak krone».

# Vilkår for tilskudd

## Tilskudd til karbohydratråvare gjelder:

- import av råvarer innenfor kvoten «Råvarer til kraftfôr»,  
jf. vedlegg 7 til forskrift om administrative tollnedsettelse (FAT)
- import av melasse, mais og maisgrits innenfor kvoter,  
jf. vedlegg 1 til forskrift om fordeling av tollkvoter for landbruksvarer
- import av råvarer fra nulltoll-land etter forskrift om GSP ved import fra u-land, men begrenset til vareomfanget til kvoten «Råvarer til kraftfôr»,  
jf. vedlegg 7 til FAT
- forbruk av innenlandsk foredlede karbohydratråvarer,  
jf. FAT § 22 andre ledd.

- Landbruksdirektoratet fastsetter tilskuddssatsene på samme grunnlag som ved fastsettelse av tollnedsettelse innenfor kvoten «Råvarer til kraftfôr»

jf. forskrift om administrative tollnedsettelse § 22,

- Dersom Landbruksdirektoratet fastsetter tollsats for enkeltvarer, skal prisnedskrivningstilskuddet samtidig settes til 0 kr/kg.
- 377 mill. Snittsats 0,81 kr pr/kg
- Pr nå er det ikke nedskrivning av importert korn, men på noen andre karbohydrater som for eksempel mais og roesnitter

# Matkorntilskudd

## Vilkår for tilskudd

- Tilskuddet gis til norske matmelprodusenter på grunnlag av forbruk av norskprodusert matkorn

(Jordbruksavtalen 2013- 2014, s. 24).

- Matkorntilskudd kan gis til foretak som anvender norsk korn i tilvirkning og som nyttes til mat beregnet til innenlandsk forbruk.

(Jf. pristilskuddsforskriften § 7 andre og fjerde ledd).

## Sats

- Tilskuddet settes til 23 øre per kg fra 1.7.2023.
- 42 mill

# Frakttilskudd

- Formålet med frakttilskuddene er å «jamne ut prisane til produsent og forbrukar.»
- Ordningen er basert på at produsentene må dekke en egenandel av kostnadene (Prop 1 S (2022-2023) fra Landbruks- og matdepartementet)

# Vilkår, definisjoner og soner

**Overskuddsområdet for korn er definert som:**

- Viken
- Oslo
- Vestfold og Telemark
- Innlandet

**Underskuddsområdet for korn er definert som:**

- Agder
- Rogaland
- Vestland
- Møre og Romsdal
- Trøndelag
- Nordland
- Troms og Finnmark

# Tilskudd til frakt av korn til kraftfôr fra overskuddsområdet til produksjonsanlegg i resten av landet

Tilskudd kan gis til frakt av korn til kraftfôr produsert på og fraktet fra  
overskuddsområdet til produksjonsanlegg på følgende steder:

- Stavanger og Tau
  - Vaksdal
  - Vestnes
  - Trondheim
  - Steinkjer
  - Balsfjord - nedlagt fra 1. januar 2024
- 
- 110 mill i 2024

# Frakttilskudd kraftfôr

- Det kan utbetales tilskudd til husdyrprodusent for transport av kraftfôr.
- Tilskuddet formidles gjennom kraftfôrforhandler ved at tilskuddet trekkes fra på faktura for kjøp av kraftfôr.
- 196,5 mill i 2024



# Nå beveger vi oss inn i et politisk minefelt!

Pust med magen



# Er Prisnedskrivning av korn viktig/riktig?

- Ikke behov for prisnedskrivning på importert karbo ved normalisering av verdensmarkedspris.

## **Fordeler ved nedskrivning av norsk korn**

- Alle får lik tilgang på kraftfor i hele landet, til ca lik pris, fordi en unngår hjemmemaling hos kornprodusentene
- Sikrer konkurransedyktigheten til norsk matkorn og forkorn
- Reduserer behovet for importvern
- Opprettholder kanaliseringen av produksjoner. Korn på flatbygdene drøvtyggere og gras i distriktene
- Gjør det mulig å ha kraftforkrevende produksjoner utenfor kornområdene. Styrker næringsgrunnlaget i distriktene.
- Redusert forkostnad

# Favoriseres dyr som spiser bare kraftfor?

- Billig kraftfor er en fordel for dyr som spiser mye kraftfor
- MEN Det er høyere kraftforbruk på en kg drøvtyggerkjøtt enn en kg kylling. Så pr kg kjøtt er fordelene størst for oksen nå.
- Drøvtyggeren trenger 4 ganger mer energi for å produsere en kg kjøtt enn en kylling.
- Ei høne gir opphav til like mye kjøtt pr år som ei ammeku på 700kg. Det gir gigantisk forskjell i vedlikeholdsforkostnad på mordyr.
- Kan dette kompenseres med politiske tiltak?

# Blir graset mindre verdt med prisnedskrivning av korn?

- Ja, hvis du skal selge grovfor så... kanskje...
- Forkostnad = kraftforpris + produksjonskostnad på grovfor.
- Hva koster grovforet ditt? Avling, kvalitet, transport, innsatsfaktorer, tidsbruk. Makelighet?
- Hva koster det å produsere **en rundballe til**? Marginalkostnad, trinn økning i kostnad ved investeringsbehov.
- Kan vi sammenligne grovfor og gras som likeverdige for? Nei
- Det bør være mulig å produsere grovfor billigere enn kraftfor!
- (og det er det)

# Hva er alternativet til prisnedskrivning av norsk korn?

- Høyere toll
- Høyere priser til bonde på melk og kjøtt
- Er det en mulig på kort sikt?
- Hva må komme først av tiltak i politikken?
- Tiltak som stimulerer til økt grovforproduksjon. Vi mangler de tiltakene. Det er ikke så enkelt å gi tilskudd til en produksjon som ikke måles i volum. Arealtilskudd og dyretilskudd gir ikke mer gras.

# Hva kan jeg som bonde gjøre for lønnsomhet og selvforsyning

- Bedre grovforkvalitet gir plass til mer norsk korn i kraftforet!
- De som produserer billigere grovfor en kraftforpris, bør bruke så mye grovfor som mulig.
- Vi må bruke jorda til riktig vekst og på riktig måte = Være gode agronomer
- Produsere mer og bedre korn
- Mer oljevekster og belgvekster
- **Dette er lønnsomt og moro!!**
- Økt selvforsyning = mer norsk for og mat = fotosyntese i Norge

A high-angle, close-up photograph of a vast field of green wheat. The stalks are densely packed and extend to the horizon, creating a strong sense of depth and repetition. The lighting is bright, highlighting the texture of the grain heads and the vibrant green color of the plants.

Ender vi med at prisnedskrivningen  
er et nødvendig «onde»?